

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Poznańskie Studia Słowistyczne

nr 27

Centra oświatowo-kulturowe
Słowiańszczyzny, IX-XIX stulecie

POZNAŃ 2024

RADA NAUKOWA	Tatjana Đurišić (Nikšić, Montenegro) Reinhard Ibler (Giessen, Germany) Katica Ivanković (Zagreb, Croatia) Sanjin Kodrić (Sarajevo, Bosnia and Herzegovina) Zvonko Kovač (Zagreb, Croatia) Georges Mink (Paris, France / Warsaw, Poland) Izabela Lis-Wielgosz (Poznań, Poland) Cvijeta Pavlović (Zagreb, Croatia) Tanja Popović (Belgrade, Serbia) Kleo Protohristova (Plovdiv, Bulgaria) Andrej N. Sobolev (Marburg, Germany) Lidija Stojanović (Skopje, Macedonia) Zheng Tiwu (Shanghai, China) Bogusław Zieliński (Poznań, Poland)
KOLEGIUM REDAKCYJNE	Magdalena Baer (administrator baz danych) Urszula Kowalska-Nadolna (sekretarz redakcji) Urszula Putyńska (sekretarz redakcji) Marzanna Kuczyńska (zastępca redaktor naczelnej) Krystyna Pieniążek-Marković (redaktor naczelna)
REDAKCJA TEMATYCZNA	Marzanna Kuczyńska, Viviana Nosilia
REDAKCJA JĘZYKOWA	Irina Ermashova (język rosyjski) Karol Francuzik (język polski) Maya Ivanova (język bułgarski) Matthew Nini (język angielski) Aleksander Raspopov (język białoruski) Ana Takherboucht (język serbski) Anastasiia Yaremchuk (język ukraiński)
KOREKTA	Karol Francuzik
PROJEKT OKŁADKI	Dragan Marković
WYDAWCA	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ADRES	ul. Fredry 10, 61-701 Poznań e-mail: studiaslawistyczne@gmail.com https://pressto.amu.edu.pl/index.php/pss/
OSOBA DO KONTAKTU	Urszula Kowalska-Nadolna
SKŁAD	Leszek Kwiatkowski

Wersją pierwotną (referencyjną) czasopisma jest wydanie elektroniczne.

© Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne” 2024

ISSN 2084-3011
e-ISSN 2450-2731

Spis treści

<i>Centra oświatowo-kulturowe Słowiańszczyzny, IX–XIX stulecie</i> (Marzanna Kuczyńska, Viviana Nosilia)	9
<i>Slavic Educational and Cultural Centres, 9th–19th Centuries</i> (Marzanna Kuczyńska, Viviana Nosilia)	17
CENTRA OŚWIATOWO-KULTUROWE SŁOWIAŃSZCZYZNY, IX-XIX STULECIE	
Marlena Gruda <i>Działalność Valentina Vodnika na rzecz świadomości językowej Słoweńców na przełomie XVIII i XIX wieku</i>	25
Огняна Георгиева-Тенева <i>Началното образование в Княжество България (1878–1885)</i>	45
Mirosława Hordy <i>„Przekleństwo” nauczania w przysłowiach polskich</i>	61
Alla Kozhinowa <i>Edukacja na Białorusi Radzieckiej w latach 1918–1941: polski wśród innych języków państwowych</i>	81
Damian Kubik <i>Z dziejów kształtowania się dubrownickiej inteligencji. Przedstawiciele, instytucje, formy działania w I połowie XIX wieku</i>	101
Antonina Kurtok <i>Czasopismo „Biser” jako nośnik idei oświaty wśród bośniackich muzułmanów. Wartość progresywna i koncepcja emancypacyjna</i>	123
Tomasz Kwoka <i>Rusińskie szkoły konfesyjne w Ruskim Krsturze i Kucurze w służbie zachowania języka, kultury i tożsamości Rusinów wojwodińskich</i>	141
Сяргей Марозаў <i>Адукацыйна-культурна-рэлігійны асяродак Баруны як “месца памяці”</i>	161
Наталя Маторіна <i>Освітнянсько-педагогічний портрет Бруно Шульца на тлі портрета-біограми Дрогобицької гімназії імені Франца Йосифа I</i>	185
Natalia Panas <i>Nauczycielka między centrum a peryferiami. Jeliczy Belović-Bernadzikowskiej droga do emancypacji w „Metuarach”</i>	205
Ярослав Поліщук <i>Від слов'янофільства до національної ідеї: Світоглядна еволюція української еліти в XIX ст.</i>	223

Alena Rudenka	
<i>Mathematical knowledge in the Grand Duchy of Lithuania</i>	239
Stefan Zdravinač	
<i>Prosvetiteljski rad mitropolita Pavla Nenadovića: bukvarni katihizis Ortodoksos omologija</i>	259

POZA TEMATEM

Ирина Бетко	
<i>Типологические параллели мотивов дня рождения и дня смерти автора в творческом наследии Леси Украинки и Марины Цветаевой</i>	277
Agnieszka Będkowska-Kopczyk	
<i>Скопје има микроклима... Językowo-kulturowa analiza warstwy onimicznej i tekstowej repertuaru Vlatka Stefanovskiego</i>	297

ARTYKUŁY RECENZYJNE

Тарас Пастух	
<i>Поміж фізичним і трансцендентним: У просторі прози Олеся Ульяненка</i> .	317
Ana Takherboucht	
<i>Kontrastivna proičavanje glagola vizuelne percepcije u srpskom i slovenačkom jeziku</i>	329

PREZENTACJA

Силвия Петкова	
<i>Оценки и стереотипи в мъжко-женските отношения: поглед към скритите послания на паремите</i>	349

Contents

<i>Centra oświatowo-kulturowe Słowiańszczyzny, IX–XIX stulecie</i> (Marzanna Kuczyńska, Viviana Nosilia)	9
<i>Slavic Educational and Cultural Centres, 9th–19th Centuries</i> (Marzanna Kuczyńska, Viviana Nosilia)	17
EDUCATIONAL AND CULTURAL CENTERS OF THE SLAVIC WORLD, 9TH–19TH CENTURIES	
Marlena Gruda <i>Valentin Vodnik's activities for the linguistic awareness of Slovenians at the turn of the 18th and 19th centuries</i>	25
Огняна Георгиева-Тенева <i>The primary school in the Principality of Bulgaria (1878–1885)</i>	45
Mirosława Hordy <i>The "curse" of teaching in Polish proverbs</i>	61
Alla Kozhinowa <i>Education in Belarus in the interwar period: the Polish language as one of the official languages</i>	81
Damian Kubik <i>From the history of the formation of the Dubrovnik intelligentsia. Representatives, institutions, and forms of activity in the first half of the 19th century</i>	101
Antonina Kurtok <i>The "Biser" magazine as a medium of the idea of education among Bosnian Muslims. Progressive values and the emancipatory concept</i>	123
Tomasz Kwoka <i>Ruthenian denominational schools in Ruski Krstur and Kucura serve to preserve the language, culture, and identity of the Ruthenians in Vojvodina</i>	141
Siarhei Marozau <i>The Educational, cultural and religious centre of Baruny as a "place of memory"</i>	161
Natalia Matorina <i>An Educational and pedagogical portrait of Bruno Schulz against the background of the portrait-biogram of Franz Joseph I Drohobych Gymnasium</i> ..	185
Natalia Panas <i>A teacher between the center and the periphery. Jelica Belović-Bernadzikowska's path to emancipation in the "Memoirs"</i>	205
Jarosław Poliszczuk <i>From Slavophilia to national idea: the evolution of the worldview of the Ukrainian elite in the 19th century</i>	223

Alena Rudenka		
<i>Mathematical knowledge in the Grand Duchy of Lithuania</i>		239
Stefan Zdravinac		
<i>The enlightening work of Metropolitan Pavle Nenadović: the Orthodoxos omologia catechism</i>		259
OFF-TOPIC		
Iryna Betko		
<i>Typological parallels of motives of the author's birthday and death day in the creative legacy of Lesya Ukrainka and Marina Tsvetaeva</i>		277
Agnieszka Będkowska-Kopczyk		
<i>Скопје има микроклима... A linguistic and cultural analysis of the onomastic and textual layers of Vlatko Stefanovski's repertoire</i>		297
REVIEW ARTICLES		
Taras Pastukh		
<i>Between the physical and the transcendent: In the space of Oles' Uliianenko's prose</i>		317
Ana Takherboucht		
<i>Contrastive research on verbs of visual perception in Serbian and Slovenian</i>		329
PRESENTATION		
Silvia Petkova		
<i>Evaluation and stereotypes in male-female relations: insights into the hidden messages of proverbs</i>		349